

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle

E 58/2023 vp

MTV kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen avaintavoitteista EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamiseksi.

MTV tukee vahvasti tavoitteiden pohja-ajatusta siitä, että ”demokratia, oikeusvaltioperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet ovat unionin kaiken toiminnan perusta”. Pidämme tärkeänä, että demokratiapolitiikan pitkäjänteistä kehitystyötä jatketaan.

Katsomme, että moniäänisellä medialla on demokratiassa ja demokratioissa hyvin keskeinen rooli. Siksi myös kaupallisen median toimintaedellytyksistä niin Suomessa kuin laajemminkin EU:ssa on pidettävä huolta.

Kysymys ei olekaan "vain" media-alan suurimmista haasteista, vaan demokratian olemassaolosta. Länsimaisia demokratioita haastetaan tällä hetkellä niin geopolittisesti ulkoisesti kuin sisäisesti luottamusta rapauttaen mm. disinformaation ja misinformaation keinoin. Vapaa tiedonvälitys on demokratian kulmakivi: puolueetonta, moniäänistä, riippumatonta, luotettavaa journalismia tarvitaan.

Jos jäisimme tiedonvälityksessä pelkästään verorahoitteen ja sosiaalisen median (sosiaalisen median osalta käytännössä kansainvälisten jättien) varaan, se muodostaisi aidon riskin paitsi kansalliselle ja eurooppalaiselle huoltovarmuudelle, myös laajemmin demokratialle.

Olemme Euroopan unionissa siitä hyvässä tilanteessa, että kokonaisuus on vielä omissa käsissämme. Osassa EU-maistakin olemme silti jo nähneet valitettavia esimerkkejä, mitä tapahtuu, kun uutistoiminta ei ole riippumatonta ja tiedonvälitys tasapuolista. Näiden on hyvä olla myös varoittavia esimerkkejä. Meidän on EU:na kyettävä sääntelynkä kautta varmistamaan, että median toimintaedellytykset turvataan ja eurooppalaiselle sekä kotimaiselle media-alalle luodaan tasapuolista kilpailuympäristöä suhteessa kv-jätteihin.

Kaikessa sääntelyssä tulisikin huomioida mahdollisimman tasapuolinen kilpailuympäristö: kotimaisten medioiden suurimpia kilpailijoita ovat nykyisin kansainväliset jätit (TikTok, Meta, Alphabet jne.). EU-tasosta sääntelyä tarvitaan tasaamaan pelikenttää. Samalla EU-sääntelyä on toimeenpantava Suomessa tavalla, joka tosiasiallisesti edistää kotimaisen median toimintaedellytyksiä, eikä heikennä niitä.

Hyvänä esimerkkinä on tekoäly, joka on uusi merkittävä murros tiedonvälityksessä. On hyvä, että EU-tasoisesti on jo säännelty tekoälyn lähdeaineistojen käytön läpinäkyvyydestä. Jatkossa on pystyttävä sääntelemään myös, miten sovitaan, millä ehdoilla materiaalia saa käyttää.

Käytännössä: jos olisimme tilanteessa, jossa tekoäly voi koostaa journalistisin perustein tehtyjä uutisia korvauksetta ja vapaasti kv-jättien omien bottien ja sivustojen kautta luettaviksi, miten luotettavien uutisten tekeminen varmistettaisiin jatkossa, kun uutisten tekijä ei hyötyisi työstään lainkaan? Disinformaation ja misinformaation riski kasvaisi valtavasti. Tekoälykin rappeutuisi ajan mittaan, kun uutta luotettavaa uutisointia ei olisi saatavilla – aiheuttaen jälleen uusia tiedonvälitykseen liittyviä riskejä.

Tulemme demokratian peruskysymykseen: riippumaton tiedonvälitys ei tarkoita pelkästään sitä, että kuka tahansa voi tehdä mitä tahansa uutisia, vaan myös ja juuri sitä, että uutisista kannetaan vastuu. Vastuullinen tiedonvälitys lisää luottamusta yhteiskunnassa, ei rapauta sitä.

Muita esimerkkejä kansainvälisen ja kotimaisen median pelikentän tasapuolisuudesta ovat esim.:

EU/OECD -tasolla jo pidempään valmisteilla jo pidempään ollut "**digivero**", jonka tulee kohdistua nimenomaan kv-jätteihin verokohtelun tasapuolistamiseksi. Veron tuottoa olisi perusteltua käyttää ainakin some-jättien haittojen ehkäisyyn, kuten lasten ja nuorten medialukutaidon vahvistamiseen.

AVMS-direktiivi, jonka mahdollistaman paikallisen av- ja mediatoiminnan tuen pitää kohdistua heille, joille kv-jäteistä aiheutuu selkeää haittaa, eikä täysin päinvastaisesti niin, että myös eurooppalaiset/kotimaiset mediatatlot joutuisivat sääntelyssä maksajiksi, kuten uhkana on ns. "Netflix-veron" valmistelussa.

AVMS-direktiivi mahdollistaa kotimaisen median tukemisen ns. prominence-sääntelyllä, eli parantamalla kotimaisten palveluiden löydettävyyttä. Käytännössä esimerkiksi siten, että kotimaiset palvelut löytyisivät heti vaivatta niin älytelevisioon kuin perinteisen kaukosäätimenkin käyttäjille. Tämä tulisi Suomessa ottaa käyttöön.

EU-sääntelystä siis löytyy jo varteenotettavia mahdollisuuksia tukea eurooppalaista ja kotimaista mediaa sekä kotimaisten kielten ja kulttuurin saatavuutta. Toivomme, että mahdollisuudet otetaan käyttöön tavalla, joka aidosti edistää kotimaisen median ja AV-tuotantojen menestystä Suomessa.

Markkinoinnin sääntelyssä niin EU-tasolla kuin kotimaassakin tulee huomioida medioiden toimintaedellytykset nimenomaan suhteessa kansainvälisiin jätteihin. EU-tason esimerkkinä markkinointia ja markkinoinnin seurantaa ei tule säännellä siten, että media-alan yritysten verkkopalveluiden kilpailukyky heikkenee suhteessa kv-jätteihin. Esimerkiksi mainonnan kohdennuksiin liittyvässä tietosuojassa on luonnollisesti helpompaa säännellä kotimaisia toimijoita kuin globaalijättejä. Kotimaiset kaupalliset mediat ovat aina takamatkalla mainostuotteiden kehittämisessä, jos pelisäännöt eivät ole tosiasiallisesti samat. Mainonnan kohdennuksissa ja käyttäjädatan keräämisessä tuleekin olla samat pelisäännöt kaikille myös tietosuojasääntelyn näkökulmasta.

Kotimaisena osin EU:stakin juontavana esimerkkinä on uusi rahapelijärjestelmä, jonka yhteydessä on puhuttu tv- ja radiomainonnan sääntelystä. Samaan aikaan edellytykset valvoa some-mainontaa ovat käytännössä mahdottomia: tämä johtaisi syvenevään epätasapainoon kv-jättien ja kotimaisten medioiden kilpailutilanteessa ja uudet markkinointieurot valuisivat pois Suomesta tarkoittaen vähemmän verotuloja ja työpaikkoja ja enemmän haittoja erityisesti nuoriin kohdistuen.

Uudet velvoitteet: katsomme, että media-alalle ei tule kohdistaa lisävelvoitteita esimerkiksi verkkoinfrastruktuurin laajennusinvestointien rahoittamiseen, kuten EU-tasolla on väläytelty. Tässäkin olisi mahdollisuus tasata pelikenttää kv-jättien ja paikallisten mediatoimijoiden välillä, eikä lisätä kustannuksia ja siten heikentää eurooppalaisen ja kotimaisen median toimintamahdollisuuksia.

Huoltovarmuutta kehitetään parhaillaan koko EU:ssa, ja on syytä huomioida tiedonvälityksen merkitys ja keskeinen rooli osana huoltovarmuutta. MTV on osa suomalaista huoltovarmuuskokonaisuutta niin uutistoiminnallaan myös kriisitilanteissa

kuin kansallisen resilienssin vahvistajana kotimaisen vahvan sisältötarjonnan kautta. MTV huolehtii jatkuvasti omasta toimintakyvystään myös poikkeusolosuhteissa. Suomen mallia kannattaakin nostaa esiin myös EU-tasoisesti ja Suomen mallissa on syytä edelleen vahvistaa myös kaupallisen median roolia osana kokonaisuutta.

Tuemme E-kirjeen ajatusta **paremmasta ja vähäisemmästä EU-sääntelystä** sekä **ennakoitavasta toimintaympäristöstä**. Tarpeettoman hallinnollisen taakan välttäminen edesauttaa myös media-alan toimijoiden mahdollisuuksia menestyä kovenevassa kansainvälisessä kilpailussa.

Olemme tilanteessa, jossa demokratian vahvistaminen vaatii konkreettisia tekoja. Samalla kun MTV kotimaisena mediatalona tekee jatkuvasti töitä sen eteen, että työemme on tulevaisuuden vaatimuksia vastaavaa ja jatkuviin murrostilanteisiin valmista, tarvitsemme lainsäätäjän apua sekä EU-tasoisesti että kotimaassa siihen, että jatkossakin on mahdollista varmistaa, että suomalaiset saavat tilanteessa kuin tilanteessa luotettavaa ja ajantasaista tietoa ja pystymme täyttämään roolimme myös kansallisen resilienssin vahvistajina suomalaisia yhdistävien sisältöjen kautta.

Tämä tapahtuu parhaiten siten, että kaikessa sääntelyssä huomioidaan kotimaisen kaupallisen median toimintaedellytykset, erityisesti suhteessa kansainvälisiin digijätteihin. Kannatamme lämpimästi Suomen aktiivista ja ennakoivaa roolia EU-vaikuttamisessa ja olemme mielellämme mukana tuomassa näkemystä ja asiantuntijuutta Suomen kannanmuodostukseen myös jatkossa.

Kunnioittavasti,
MTV Oy/Suvi Aherto